

Samling af Afgørelser

Sag T-673/15

**Guardian Europe Sàrl
mod**

Den Europæiske Union ved Europa-Kommissionen og Den Europæiske Unions Domstol

»Ansvar uden for kontraktforhold – repræsentation af Den Europæiske Union – forældelse – ophævelse af retsvirkningerne af en beslutning, der er blevet endelig – præcisering af stævningen – antagelse til realitetsbehandling – artikel 47 i chartret om grundlæggende rettigheder – rimelig sagsbehandlingstid – ligebehandling – materiel skade – lidt tab – tab af indtægter – ikke-økonomisk tab – årsagsforbindelse«

Sammendrag – Rettens dom (Tredje Udvidede Afdeling) af 7. juni 2017

- Den Europæiske Union — repræsentation for Unionens retsinstanser — erstatningssøgsmål anlagt mod Unionen med påstand om erstatning for de tab, der angiveligt er lidt som følge af en urimelig varighed af sagsbehandlingstiden for Den Europæiske Unions Ret — Unionen repræsenteret af Den Europæiske Unions Domstol*
(Art. 13 TEU, art. 17, stk. 1, TEU og art. 19 TEU; art. 256, stk. 1, TEUF, art. 268 TEUF, 335 TEUF og art. 340, stk. 2, TEUF)
- Erstatningssøgsmål — forældelsesfrist — begyndelsestidspunkt — ansvar som følge af Unionens retsinstansers tilsidesættelse af en rimelig sagsbehandlingstid med henblik på domsafsigelsen — datoen for den pågældende doms afsigelse*
(Art. 340, stk. 2, TEUF; statutten for Domstolen, art. 46 og art. 53, stk. 1)
- Erstatningssøgsmål — forældelsesfrist — begyndelsestidspunkt — ansvar for en individuel retsakt — tidspunkt, hvor retsaktens skadevirkninger indtræder*
(Art. 340, stk. 2, TEUF; statutten for Domstolen, art. 46)
- Erstatningssøgsmål — forældelsesfrist — afbrydelse — økonomisk tab forbundet med en skade på omdømmet — vedvarende skade — datoer, der skal tages i betragtning*
(Art. 340, stk. 2, TEUF; statutten for Domstolen, art. 46)
- Erstatningssøgsmål — selvstændigt i forhold til annulationsøgsmål — grænser — påstand om erstatning for et yderligere tab, som følger af en kommissionsbeslutning, der har været genstand for Unionens retsinstansers annullationsdom, og som er forskelligt fra det, der kan følge af en ukorrekt opfyldelse af denne dom — formaliteten*
(Art. 263 TEUF, art. 266 TEUF og art. 340, stk. 2, TEUF)

6. *Ansvar uden for kontraktforhold — betingelser — ulovlighed — skade — årsagsforbindelse — den ene betingelse ikke opfyldt — erstatningssøgsmålet forkastet i det hele*
(Art. 340, stk. 2, TEUF)
7. *Ansvar uden for kontraktforhold — betingelser — ulovlighed — skade — årsagsforbindelse — bevisbyrde*
(Art. 340, stk. 2, TEUF)
8. *Ansvar uden for kontraktforhold — betingelser — ulovlighed — skade — årsagsforbindelse — begreb — bankgarantiomkostninger som følge af et selskabs valg om ikke at betale den af Kommissionen pålagte bøde — ingen direkte årsagsforbindelse*
(Art. 340, stk. 2, TEUF)
9. *Ansvar uden for kontraktforhold — betingelser — reel og bestemt skade forvoldt af en ulovlig retsakt — økonomisk tab som følge af Kommissionens ulovlige beslutning om pålæggelse af en bøde for konkurrencebegrænsende adfærd — byrde forbundet med betalingen af en bøde, som sagsøgeren ikke har betalt — faktisk tab foreligger ikke*
(Art. 340, stk. 2, TEUF)
10. *Ansvar uden for kontraktforhold — betingelser — ulovlighed — tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af EU-retten — Unionens retsinstansers tilsidesættelse inden for rammerne af en afgørelse, der kan appelleres — ikke omfattet — undtagelse — tilstedeværelse af alvorlige retslige funktionsforstyrrelser*
(Art. 340, stk. 2, TEUF)
11. *Ansvar uden for kontraktforhold — betingelser — tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en bestemmelse, som tillægger borgerne rettigheder — bestemmelse, som tillægger borgerne rettigheder — begreb — rimelig sagsbehandlingstid tilsidesat af Unionens retsinstanser — omfattet — bedømmelseskriterier*
(Art. 340, stk. 2, TEUF; Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, art. 47, stk. 2)
12. *Ansvar uden for kontraktforhold — betingelser — årsagsforbindelse — begreb — bankgarantiomkostninger som følge af et selskabs valg om ikke at betale den af Kommissionen pålagte bøde — rimelig sagsbehandlingstid tilsidesat af Unionens retsinstanser i selskabets søgsmål — forekomst af årsagsforbindelse — betingelser*
(Art. 340, stk. 2, TEUF)
13. *Ansvar uden for kontraktforhold — skade — erstatning — hensyntagen til pengeforringelsen — udlignings- og morarenter — bestemmelser om beregning*
(Art. 340, stk. 2, TEUF)
1. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 18)

2. I det konkrete tilfælde med et erstatningssøgsmål, hvorved tilsigtes erstatning for det angiveligt lidte tab som følge af Unionens retsinstansters eventuelle tilsidesættelse af en rimelig sagsbehandlingstid, skal udgangspunktet for den forældelsesfrist på fem år, der er fastsat i artikel 46 i statuten for Domstolen, når en beslutning har afsluttet den omtvistede sagsbehandlingstid, fastsættes til den dato, hvor denne beslutning blev vedtaget. Denne dato udgør nemlig en bestemt dato, der er fastsat på grundlag af objektive kriterier. Den sikrer, at retssikkerhedsprincippet overholdes, og den giver mulighed for at beskytte sagsøgerens rettigheder.

(jf. præmis 26)

3. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 32 og 35)

4. I tilfælde af et vedvarende tab finder forældelsen i henhold til artikel 46 i statuten for Domstolen anvendelse på den periode, der ligger mere end fem år forud for tidspunktet for afbrydelsen af forældelsen, uden at påvirke eventuelle rettigheder, der er stiftet under senere perioder. Det ikke-økonomiske tab i form af skade på omdømmet er vedvarende. Selv om skaden på omdømmet kan antage forskellige former, er den nemlig generelt en skade, som fornys dagligt og forlænges, så længe den angivelige årsag til en sådan skade ikke bringes til ophør. Dette er bl.a. tilfældet, når den påberåbte skade på omdømmet angiveligt udspringer af en kommissionsbeslutning, som i første omgang blev vedtaget og offentliggjort ved en pressemeddelelse, og som derefter blev offentliggjort i sammendrag i *Den Europæiske Unions Tidende*.

(jf. præmis 39, 42 og 43)

5. Erstatningssøgsmålet vedrørende Unionens ansvar uden for kontraktforhold for dens institutioners handlinger eller undladelser blev indført som et selvstændigt retsmiddel i forhold til andre retsmidler og har en særlig funktion i søgsmålssystemet og er underlagt betingelser, som er udformet med henblik på dets specielle formål.

Hvad angår et søgsmål med påstand om erstatning for tab af indtægter, som er forårsaget af Kommissionens angiveligt tilstrækkeligt kvalificerede tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet i en beslutning, som har været genstand for en annullationsdom fra Unionens retsinstanser, har dette søgsmål, når sagsøgeren nedlægger påstand om erstatning for et tab, som dels er forskelligt fra det, der ville følge af Kommissionens ukorrekte opfyldelse af annullationsdommen, dels supplerer de beløb, som Kommissionen betalte for at opfylde denne dom, hverken samme genstand eller samme virkning som et eventuelt annullationssøgsmål anlagt til prøvelse af Kommissionens foranstaltning af december 2014 og kan følgelig ikke afvises som procedurefordrejning.

(jf. præmis 53, 63 og 64)

6. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 75, 76 og 154)

7. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 81 og 82)

8. Hvad angår et søgsmål med påstand om erstatning for tab af indtægter, som er forårsaget af Kommissionens angiveligt tilstrækkeligt kvalificerede tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet i en beslutning om pålæggelse af en bøde, kan sagsøgeren ikke med føje øre gældende, at de omkostninger til bankgarantien, som selskabet har betalt, følger direkte af ulovligheden af denne beslutning, eftersom

sagsøgeren efter vedtagelsen af den nævnte beslutning besluttede ikke fuldt ud at opfylde sin forpligtelse til straks at betale bøden, men stillede en bankgaranti for en del af bøden i overensstemmelse med den af Kommissionen tilbudte mulighed.

Det tab, som sagsøgeren har påberåbt sig, følger i denne henseende direkte og bestemt af selskabets eget valg om ikke at opfylde sin forpligtelse til at betale hele bøden. Såfremt sagsøgeren havde besluttet at betale hele bøden straks, ville selskabet have undgået omkostningerne til bankgaranti for det ikke-betalte beløb. Det skal følgelig afvises, at der foreligger en tilstrækkelig direkte årsagsforbindelse mellem den angiveligt tilstrækkeligt kvalificerede tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet i den anfægtede beslutning og betalingen af omkostningerne til bankgarantien.

(jf. præmis 91-93)

9. Hvad angår en påstand om erstatning for et tab, der angiveligt er lidt som følge af Kommissionens ulovlige beslutning om pålæggelse af en bøde for en konkurrencebegrænsende adfærd, kan en sagsøger, der ikke selv har båret den byrde, som var forbundet med betalingen af denne bøde, ikke med føje gøre gældende, at selskabet har lidt et faktisk og reelt tab, som består i forskellen mellem dels de renter, som Kommissionen har tilbagebetalt for en del af den bøde, der i sidste ende blev kendt uberettiget af Unionens retsinstanser, dels de indtægter, som selskabet kunne have haft, hvis det i stedet for at betale Kommissionen det pågældende beløb havde investeret det i sin virksomhed.

(jf. præmis 103)

10. Unionen kan ikke ifalde ansvar som følge af indholdet af en retsafgørelse, som ikke er truffet af en af Unionens retsinstanser, der træffer afgørelse i sidste instans, og som således kan appelleres. Denne konstatering påvirker ikke en sagsøgers mulighed for undtagelsesvis at søge fastslået, at Unionen ifalder et ansvar som følge af alvorlige retslige funktionsforstyrrelser af bl.a. processuel eller administrativ art, som påvirker en af Unionens retsinstansers funktion.

(jf. præmis 122 og 124)

11. Sagsbehandlingen i en konkurrencesag for Retten tilsidesætter artikel 47, stk. 2, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, for så vidt som den overskred en rimelig sagsbehandlingstid med 26 måneder, hvilket udgør en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en EU-retsregel, hvis formål er at tillægge borgerne rettigheder.

Spørgsmålet om, hvorvidt perioden fra afslutningen af den skriftlige forhandling til indledningen af den mundtlige forhandling er rimelig, afhænger således navnlig af tvistens kompleksitet samt af parternes adfærd og opståede procedurespørgsmål. Hvad angår tvistens kompleksitet er en varighed på 15 måneder fra afslutningen af den skriftlige forhandling til indledningen af den mundtlige forhandling i princippet en passende varighed for at behandle sager, der vedrører anvendelsen af konkurrenceretten. Endvidere kan den samtidige behandling af sammenhængende sager ikke i denne sag begrunde en forlængelse af perioden fra afslutningen af den skriftlige forhandling til indledningen af den mundtlige forhandling. Endelig begrundes denne sags faktiske, juridiske og processuelle kompleksitet ikke en længere varighed. Sagsbehandlingen i perioden fra afslutningen af den skriftlige forhandling til indledningen af den mundtlige forhandling blev hverken afbrudt eller forsinket af Rettens vedtagelse af foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse. Hvad angår parternes adfærd og opståede procedurespørgsmål blev varigheden af perioden fra afslutningen af den skriftlige forhandling til indledningen af den mundtlige forhandling på ingen måde påvirket af en sådan adfærd eller af sådanne spørgsmål.

En varighed på 41 måneder fra afslutningen af den skriftlige forhandling til indledningen af den mundtlige forhandling udviser en periode med ubegrundet inaktivitet på 26 måneder.

(jf. præmis 133-137 og 139)

12. Inden for rammerne af en sag, der vedrører Kommissionens beslutning om at pålægge en bøde for en konkurrencebegrænsende adfærd, er der årsagsforbindelse mellem Unionens retsinstansters tilsidesættelse af en rimelig sagsbehandlingstid og indtræden af det tab, som en sagsøger led ved betalingen af omkostningerne til bankgaranti i en periode, der svarer til overskridelsen af denne rimelige sagsbehandlingstid. For det første kunne tilsidesættelsen af en rimelig sagsbehandlingstid ikke forudses, da sagsøgeren anlagde søgsmålet i denne sag, og da selskabet stillede en bankgaranti. Sagsøgeren kunne endvidere med rimelighed forvente, at selskabets søgsmål ville blive behandlet inden for en rimelig frist. For det andet opstod overskridelsen af en rimelig sagsbehandlingstid i denne sag efter sagsøgerens oprindelige valg om at stille en bankgaranti. Forbindelsen mellem overskridelsen af en rimelig sagsbehandlingstid og betalingen af omkostningerne til bankgarantien i den periode, der svarer til denne overskridelse, kan således ikke være blevet afbrudt af sagsøgerens oprindelige valg om ikke straks at betale en del af den bøde, der blev pålagt ved beslutningen, og om at stille en bankgaranti.

(jf. præmis 160)

13. Jf. afgørelsens tekst.

(jf. præmis 167-169)